

pinko je osumljen, da je v noči od 8. na 9. t. m. vlomil v trgovino Uranjek v Zgornji Polškavi. Vlomljeno je bilo skozi zamreženo okno in odnesel je velik plen v vrednosti 26.000 Din, od tega samo srebrnega namiznega pribora v vrednosti nad 14.000 Din. Črepinko je bil izročen okrožnemu sodišču v Mariboru.

Obešenega so našli v gozdu v Spodnji Vižingi pri Marenbergu 37letnega brezposelnega čevljarja Feliksa Arzenška. Arzenšek je živel dolgo v Avstriji, ko je zgubil tamkaj delo, so ga izgnale avstrijske oblasti k nam, kjer tudi ni mogel do kruha in si je končal življenje iz obupa.

Vlomilci so se spravili nad konsumno društvo. V noči na 13. marec so obiskali vlomilci prodajalno konsumnega društva v Makolah. Odnesli so 70 kosov manufakturnega blaga, 7000 cigaret in mnogo drobnarij. Isto noč je bil poskušen vlom od istih uzmovičev v cerkev, a ni uspel radi premočnega omrežja.

Oropana občinska blagajna. V noči med 1. in 2. uro popolnoči je udril neznanec skozi razbito šipo v notrajnost sobe, v kateri je v Radečah pri Zida-

Gripa

ASPIRIN

BAYER

TABLETE

V deževnem vremenu se lahko prehladite in zbolite na gripo! Vzemite torej takoj po prvih znakih ASPIRIN tablete, ker

BAYER VE, KAJ POMAŽAI

V. & H. UDEŠKA & S. Zupnik, Gorica 12. Opombe: pri 1. in 2. št. 11. 1934.

nem mostu občinska blagajna. Železno blagajno je navrtal in odnesel iz nje 10.000 Din v papirju, raznega drobiža pa za 15.269 Din, a v naglici je pustil 11.000 Din, iz česar bi se dalo sklepati, da ga je nekdo zmotil v vlomilskem poslu ter ga prepodil.

*

Za cerkveno ljudsko petje

smo vam pripravili cerkvene pesmarice, ki smo jim določili kar najnižjo ceno:

1. Cerkevna ljudska pesmarica samo po Din 3.—. Obsega 100 izbranih pesmi.

2. Venec sv. pesmi, obsega ravno 1000 cerkvenih pesmi, stane broš. Din 10.—, vezana Din 26.—. Venec sv. pesmi in Molitev, vez. v eni knjigi Din 30.—.

3. Prijatelj otroški (molitve in pesmi z notami za šolsko mladino), broš. Din 2.—, vez. Din 5.50 in Din 7.50.

4. Jezus, blagoslovi nas! (Slomšekove blagoslovne pesmi z notami), Din 5.—.

5. Kvišku srca (pesmarica z notami), broš. Din 12.—, vez. Din 20.—.

Poleg teh naročajo tudi vse ostale cerkvene skladbe, novejše in starejše, pri

TISKARNI SV. CIRILA V MARIBORU.

Reklamne objave.

Vljudno sporočamo, da nam je davčna oblast obdala in to po novi zelo občutno zvišani tarifi, vse vesti, ki vabijo na razne prireditve, koncerte, družabne večere in občne zborne društva. Uprava teh davkov ne more plačevati. Zato sporoča, da se bodo vse take vesti v bodoče objavile le, ako se plača tozadavni davek. Za običajne notice do 5 vrstic je treba priložiti znamko za Din 1.—, za več kot 5 vrstic znamko za Din 2.50. Večje objave je plačati že kot inserat.

Uprava »Slov. gospodarja«, Maribor.

Maribor. (Smrt vzornega moža.) V nedeljo dne 11. t. m. popoldne smo ob ogromni udeležbi vernih Mariborčanov položili v hladno

zemljo pokojnega g. Tomaža Stranjsak, vpojenega poštnega poduradnika. Bil je vzoren kristjan in vzoren narodnjak, kakor jih je malo v našem mestu. Pokojnik je bil sin kmečkih staršev, rojen 10. decembra 1861 pri Sv. Juriju ob Ščavnici. Šel je na mariborsko gimnazijo, da bi se pripravil za duhovniški poklic. Pa Bog mu je v svoji previdnosti do-

Boj proti linčanju.

Severnoameriški senat v Washingtonu pripravlja poseben zakon, ki predvideva zelo ostre kazni z ozirom na strašno razpaslo ljudsko razvado linčanja. Po novem zakonu bodo prejeli preostali linčanega odškodnino 2000 funtov. V Združenih državah je bilo po uradni statistiki linčanih od osvobodilne vojne do danes 5050 Amerikancev in med temi 3600 zamorcev. Sramotna in strašna razvada linčanja sega nazaj v 17. stoletje. Tedaj so podelili prebivalci Severne Karoline Johnu Lynhu (odtoč ime linčati) neomejeno sodno oblast nad sužnji in

Januš Golec:

11. nadaljevanje.

KRUCI

Ljudska povest po zgodovinskih virih.

V Murski Soboti je služil vikar Simon Pornat na prostem sv. mašo. Z živo besedo je borca tako navdušil ter podžgal, da so se upali do Puconcev, Martinjancev ter Moravcev. Pri tem res drznem pohodu si niso hladili jeze samo nad Kruci, ki so kar drli pred njimi iz ravni v bolj s hribi posuti svet, ampak so se maščevali neusmiljeno z uničevanjem vsakega življenja in imetja. Toliko je bil stotnik Ropoša le previden, da ni zdivil za umikajočim se sovražnikom dalje iz planote. Založil se je obilno s plenom in krenil brez ovir proti domu, ne da bi bil utrpel omenka vredne zgube.

Prvo srečanje v boju s Kruci je uverilo Štajerce, da so Kruci od Turkov izprijena svojat, ki je le za nemoten rop in požig; v boju moža proti možu so — bojazljivci!

Ko so se vrnilo zmagovalci do Mure nasproti Veržeju, je odpustil Ropoša starejše s plenom preko

Mure, s preostalimi se je lotil naloge, da bi porušil ter požgal vsa oporišča Krucev, katera so posedali kot nekake opazovalnice ob celem njihovem bregu Mure do Murskega Središča. Tudi ta načrt mu je uspel brez odpora, pa tudi brez plena, ker je vse uteklo pred štajerskimi mladci, ki niso poznali šale in delali razlike med Krucom in mirnim krajinskim kmetom.

»Hauptmanu« je bilo znano, da so bili med krucevskimi ogledniki pred vpadom ne samo našemljeni — da, pravi cigani. In Brajdiči so radi igrali po prisvojeni navadi dvojno vlogo. Med Kruci so bili kruci; med Muropljci za slednje in v resnici so iskali svoje lastne — ciganske koristil!

Prostovoljci so hoteli obračunati enkrat za vselej s cigani. Napadli so taborišče, ga sicer razgnali in so celo trpeli precej izgub. Cigani so se branili, ko jim je šlo za življenje in smrt. Največjega junaka se je izkazal medved Miško. Potipal je par mladcev s šapami in zobmi na smrt, precej jih je našeskal do krvavega. Nikdo se ni upal do voza, katerega je branil z vso besnostjo. Napadalce je tirala radovednost: Za Boga ljubljenega, za koga se zavzema nema zver

ločil drugačno življenjsko pot. Komaj je napravil prvi gimnazijski razred, mu je oče nevarno zbolel. Moral je iti domov in kot najstarejši sin pomagati pri gospodarstvu. Po vojaškem službovanju je šel k orožništvu in po 12 službenih letih k pošti, kjer je ostal do leta 1922, ko je stopil v zasluženi pokoj. Pokojnika je dičilo mnogo prav lepih lastnosti. Bil je skromen, vendar pa v vsem svojem nastopu močan in odločen. Šel je vsaki dan k službi božji, in če le mogoče tudi k obhajilni mizi. Pa ne le kot zasebnik, je bil zmiraj odločen kristjan, temveč je to odločnost v veri pokazal tudi v javnem življenju. Ni se sramoval, nositi tretjeredniško obleko; ni se bal, pridobivati ude za Mohorjevo družbo, sodelovati pri Vincencijevi konferenci in razširjati nabožne časopise. Kot zaveden Slovenec ni nikdar, tudi ne v najtežavnejših predvojnih in medvojnih časih, zatajil, da je sin slovenske matere. To je najlepše pokazal, ko je za razširjenje slovenske in jugoslovanske ideje neustrašeno pobiral od hiše do hiše, od človeka do človeka, podpise za znano majniško deklaracijo, četudi so ga nekateri takratni nemški mariborski listi grdo smešili. Pa kljub vsemu temu ni klonil, temveč je odločno nadaljeval svoje narodno delo, dokler nismo dosegli svobode v jugoslovanski državi. Blag mu bodi spomin! Njegovi ženi in trem hčerkam pa bodi dobri Bog tolažnik!

Remšnik. Visok sneg, ostrá zimska burja se je vendar morala umakniti vztrajnemu solncu meseca svečana in sedaj sušca. Kos že oznanja zgodaj zjutraj, da je blizu spomlad. Tako mine vse, tudi trda zima, kruta burja in strupena megla. Le kriza se noče umakniti. Same dajatve stiskajo naše kmete posestnike, ki že skoraj niso več samostojni posestniki. Pa itak veste tudi po drugod. — Desedaj smo imeli že pet smrtnih slučajev, rojstev pa komaj tri. Zadnji smrtni slučaj nas je posebno pretresel. Bleda smrt se je oglasila v solnčni Herkovi hiši ter vzela seboj mladega Gustelna. 18 pomladí bi letos užival, 18-krat bi se letos solnčil v dolinici blizu sv. Janeza. A kaj tarnamo? Priden je bil Gustl, še nepokvarjen, dober in veren fant, ki ni ob nedeljah izostajal od sv. maše in tudi ne postajal zunaj cerkve. Škoda se nam zdi zanj, saj je rad delal, ubogal in čital. Že je šel pred

leti glas, da bo šel študirat, a na prigovarjanje in izpraševanje, kaj je s šolanjem, je odgovarjal, da oče nima denarja. Škoda je takih fantov, ki niso razvajeni, ampak navaženi trdega kruha in še bolj trdega ležišča, zato pa prenesejo tudi trdoto razmer in življenja. Pretekli teden smo ga spremili svečano in slovesno na božjo njivo, želeč mu večne luči in častiljivega vstajenja; saj je njegova duša se oklenila Jezusa dvakrat pri sv. obhajilu med bolehanjem. Prehlad v glavi mu je delal bolečine in mu tudi izpodkopal življenje. Vživaj, Gustl, večno pomlad in prisi za nas, da se nekđaj snidemo na nebeški livadi, kjer sije večna pomlad!

Sv. Ožbalt ob Dravi. Lani smo si ustanovili Zadrugo splavarjev ter smo z uspehi, katere smo dosegli splavarji po tej ustanovi, lahko zadovoljni. Poskrbeli smo si nekaj splavarskega orodja, kakor tudi smo razdelili med člane en vagon koruze po ceni, katera je vse zadovoljila, ni se pa delila koruza med nečlane. Ker pri nas do sedaj ni bilo nobene knjižnice, smo se čutili poklicane, ta nedostatek čimprej mogoče odpraviti, ter smo okoli Novega leta ustanovili skromno knjižnico Zadruga splavarjev, ki res ne šteje bogve koliko knjig, pa se vendar nahajajo med njimi lepi biseri naše novejšje književnosti.

Limbuš pri Mariboru. »Danes meni, jutri tebi!« Ta velepmemben rek naj bo uvod posmrtnici pokojni gospej Mariji Lipnikovi, posestnici na Bistrici pri Limbušu. Po kratki, komaj šestdnevni bolezni je zatisnila po hudem trpljenju svoje trudne oči skrbna, pridna, krščanska mati Marija Lipnik, po domače Vovrehova mama, posestnica na Bistrici pri Limbušu in to je dne 22. februarja t. l. Dosegla je starost 53 let. Napadla jo je bolezen v glavi, vnetje možganske mreže, k temu se je pridružila še pljučnica, ki jo je kljub požrtvovalni zdravniški pomoči spravila v prežgodnji grob. Nihče ni mislil, da bo to sicer zdravo ženo v tako kratkem času zajela bleđa smrt. Usojeno je bilo tako in sedaj počiva poleg svojega prerano umrlega soproga Jos. Lipnika, bivšega župana in posestnika na Bistrici pri Limbušu, in svoje vrle hčerke Katicice, komaj 23 let stare, v miru na limbuškem pokopališču. Veličasten je bil njen pogreb, ki se je vršil dne 24. februarja od hiše žalosti

na njen zadnji dom, kar prica, kako spoštovana in ljubljena je bila pokojna. Poleg sorodstva, cele fare in še od drugod se je udeležilo pogreba tudi Ognjegasno društvo na Bistrici pri Rušah, ki je rajno tudi poneslo v svojo novo domovino. Vsem tem in vsem udeležnikom žalostnega spreveda bodi v imenu treh preostalih otrok izrečena prisrčna zahvala! Z v srce segajočih besedah se je ob odpriem grobu poslovil od nje č. g. župnik Andrej Bračić, povdarjajoč njeno veliko ljubezen od cerkve, Marije in svojih preostalih otrok. Zalhtelo je vse in nobeno oko ni bilo brez solza, ko so jo položili v grob poleg nedavno umrlega soproga in njene hčerke, katero je poleg moža tako prisrčno ljubila. Združeni ste sedaj v hladnem grobu. Počivajte v miru in večna luč vam naj sveti!

Sv. Lenart v Slov. gor. Tukaj se je poročila vdova in pos. Marija Rop s kmetiskim mladeničem Rudolfom Peserl iz anovske fare. Nevesta je bila mirnega značaja; tudi v vdovskem stanu je živala bogaboječe. Zenin je vrl fant in dober človek ter znan kot trgovec s perutnino. Vsi znanci in prijatelji iz okolice jima kličemo: Bog vaju živi mnogo let!

Gerečja vas pri Ptujju. Zopet je prišel »Slovenski gospodar«, ki pa ni našel hiše posestnice Marije Drevenšek, ker ji je ravno uničil ogenj imetje in tudi sama s svojo hčerko bo najbrž postala žrtev plamenov. Ogenj je izbruhnil dne 15. marca ob pol 9. zvečer seveda iz neznanega vzroka. V strahu za svoje imetje sta se poslužili mati in hči reševanja obleke, seveda ne vedoč, kaj jih čaka v ognju. Ko sta nosili iz hiše reči, se je na obe vsula goreča slamnata streha. Ko sta to videla domača gasilca v sili obupujočo mater in njeno hčerko, sta hitro hitela na pomoč, da ju rešita in sta še sama postala žrtev opeklin. Marija Drevenšek je v smrtnih bojih. Njena hči Antonija pa je šla v nebesa po zaslužen plačilo, ker je drugo jutro ob petih, spravljena s sv. zakramenti, v Gospodu zaspala. Gasilca Golob Friderik in Rozman Štefan pa sta dohila težke poškodbe na rokah in glavi. Vse štiri je odpeljal rešilni avto v ptujsko bolnišnico. Velika zahvala gre domačim gasilcem, da se ni ogenj razširil.

Sv. Vid pri Ptujju. K večnemu počitku smo spremili dne 10. t. m. posestnika Franca Mo-

s toliko srditostjo? Šele strel iz puške je omamil zvesto žival in iz voza se je skotalil stari cigan Marko Brajdič. Zgrudil se je na kolena, povzdignil obe roki, proseč milosti. Prisegal je na izpoved vsega, kar mu je znanega o ugrabljenju Ropoševé Vide. Sivolasi lopov je izblebetal v smrtnem strahu nekaj, o čemur Štajerci zdaleč niti sanjali niso. Ciganski glavar se je sicer prenaglil, vendar si je podaljšal življenje z obljubo razodetja, ki je pomenjalo za Ropoša cilj vsega njegovega dosedanega krvavega obračuna s Krajino.

Pretkana glava Brajdič se je hitro izmuzal iz prvih napadov nerazsodnega strahu. Tresoč se, je stal pred vanj kričečim »hauptmanom«, ki mu je pretil, da ga bo pustil navleči na kol, če bi ga skušal naglati le za trohico!

Pripovedoval je Marko gospodarju o pobeegu Vide iz krempljev »Oberkruca« in da se je zatekla iz bojazni pred kručevsko stražo ob Muri proti severu. Čul je govoriti med narodom o slovenski krasotici po selih do Budimpešte, kamor se ni upal in se ne bo. Po njegovem mnenju mora biti cvetka kje v kakem haremu, ali pa jo je prisilil sam Ibrahim paša za ženo. Znal je ubrati ciganska duša prepričevalne strune, da

ni dvomil niti Ropoša o istinitosti njegove izpovedi. Saj ravno ta starikavi cigan ga je svaril pred vso nesrečo, ki je prihrumela nanj in nad celo Mursko polje.

V zahvalo za pojasnilo v najvažnejši sovražni zadevi med Štajerci in Kruci je prejel cigan Marko milost zase in za celo razkropljeno taborišče, katerega niso oplenili. Glavar ciganske družine je bil na videz zadovoljen z uspehom posredovanja. Celó ranjeni medved je že dajal znake življenja ter upanje, da še ne bo po njem pri skrbni negi.

Ropoševa četa je zaključila v polni in zmagoviti meri maščevalni pohod. Iztrebila je levi murski breg kručevske nadloge ter zatočišč. Prekoračila je razmejno reko pri Dolnji Bistrici. Razšla se je po razdelitvi plena pri Sv. Križu na Murskem polju na svoje domove.

Ropoša se je vrnil nezadovoljen. Ciganovo poročilo mu je osvežilo spomine na preljubno hčerko in mu odprlo znova zevajočo srčno rano. Nikakor ni mogel dopustiti, kam se je skrčil in kje tiči smrtni sovrag — Jurič Godrnja?

zločinci. Največ linčanj beležijo leta 1892 in sicer 226 slučajev. Do leta 1901 je bilo število 100 v vsakem letu znatno prekoračeno. Za letom 1901 je opažati padec teh žalostnih slučajev podivjane ljudske sodbe. V medvojnih letih 1915 — 1919 je število linčanov zopet močno naraslo. Le 7 držav severnoameriške Unije se lahko ponaša, da ne beležijo tekom zadnjih 30 let niti enega slučajja umora z linčanjem.

Olje iz zemlje neobhodno potrebna surovina.

Se ni dolgo, ko smo po večerih vsi brez iz-

horko iz Trnovec. Ko je lansko leto meseca julija še zdrav in veselo razpoložen na primiciji pri sosedu, pač nihče ni slutil, da bo v tako kratkem času moral umreti. Bil je močne postave in star šele 51 let. Zapušča žalujčo ženo in otroke. Bog mu daj večni mir in pokoj!

Velika Nedelja. Zimski kmetijski tečaj, ki ga je na naši šoli priredilo sresko načelstvo v Ptuj, je končan. Tečaja se je udeleževalo prav mnogo poslušalcev in poslušalk, saj je bilo njih število vedno od 80 do 120. Predavali so gg. sreski načelnik Bratina, kmetijski referent Zorčič, živinozdravnik Vardin, šolski upravitelj Belšak in g. Šumar. Ob zaključku pa je nastopil tudi velikonedeljski mladinski zbor, ki je zapel navzočim pod vodstvom g. učitelja Kotnika nekaj prav mičnih troglasnih kmetskih pesmic, katero izvajanje je ugajalo prav vsem. Na ta način je bil zaključek slovesnejši. Z ozirom na vztrajen obisk predavanj od strani poslušalcev smo prepričani, da so naši gospodarji pridobili dokaj zanimivega materijala, katerega bodo zamogli zdaj tudi praktično izkoristiti. Naj bi ta tečaj obrodil povsod prav obilne sadove! — Naše katoliško društvo je že začelo s preosnovno, odnosno z obnovo ljudske knjižnice. Sedaj ima kupljenih že nekaj novih knjig. Ko se nabere še primerna svota, bodo nakupili še več knjig, nakar jih bodo izposojevali pod posebnimi pogoji. Vse pa, h katerim pridejo fantje prosit malenkostne podpore, prosimo, da te ne odrečejo. Hvaležni smo za vsak dar. Skrbimo, da pridejo v naše slovenske hiše samo dobre knjige! Kdaj začne ta knjižnica delovati, bodo sporočili pravočasno. V katoliško izobraževalno društvo se še vedno sprejemajo novi poštenci in delavoljni člani. Priglasite sprejemajo odborniki. Članarina na leto 2 Din.

Središče ob Dravi. Radostno so pozvaljali zvonovi pretečeno nedeljo dne 11. marca, radost je bila v srcih mladih in starih. Po zelo kratki dobi osirotelosti je naša fara dobila zopet dušnega pastirja, vič. g. p. Alfonza Klemenčič. Že pred 9. uro so se zbirali v nestrpnem pričakovanju farani okrog cerkve, ki je bila svečano okrašena s slavoloki in z vencami. Ob pol 10. uri je pribrnel avtomobil iz Ormoža in izstopil je toliko zaželjeni in pri-

čakovani novi g. župnik. Šolarji, društva in ljudstvo mu je naredilo špalir, godba je zaigrala in že so zadonele pozdravne besede domačega kaplana g. A. Stakneta, katerega zasluga je bila, da se je vršila vsa slovesnost tako lepo in ljubko. Neumorni in požrtvovalni g. kaplan je pripravil pot novemu g. župniku ozaljšano z vencami in zastavami in upamo, da mu je pripravil s svojimi besedami tudi pot do src vseh faranov. Sledilo je še par pozdravov in novi župnik je šel, da daruje prvič v naši cerkvi daritev sv. maše. Orgle so zadonele, pevci so zapeli »Pozdravljen bodi novi župnik« in vsa srca so klicala: pozdravljen, tisočkrat pozdravljen, ostani z nami, ostani naš!

Stoperce pri Rogatcu. Dne 7. t. m. je nenadoma, zadeta od srčne kapi, umrla med potjo blizu Majšperga gospa Vtič Elizabeta, prevžitkarica in vdova iz Stoperce, katera je bivala pri svojem zetu in hčerki v Mariboru, a se je usodnega dne podala zdrava domov v Stoperce po opravkih. Imenovana je bila vsestransko skrbna, vestna in pobožna. Pogreb se je vršil dne 10. t. m. v Majšpergu ob udeležbi njenih najožjih sorodnikov in prijateljev. Tvoje truplo naj nepričakovano v sosedni fari mirno počiva, a duša pa rajsko veselje uživa!

Olimje. Mili in toplejši so nastopili dnevi, zgodnja rožica vijolica cveti in ptičice pojo. Ali nam je težko, ker smo izgubili najlepšo cvetko zgodnje mladosti. Umrla je komaj 16-letna Fanika Jakopina. Prenašala je voljno dolgoletno bolezen. Med boleznijo je bila večkrat z angelskim kruhom pokrepčana. Za njeno mater je bila ta smrt najhujši udarec zato, ker je pred petimi leti izgubila svojega pridnega moža, čez tri leta sina, in sedaj pa svojo edino ljubljeno hčerko Faniko. Ko je ležala na mrtvaškem odru, je bila velika žalost za celo župnijo, ker je bila pridna mladenka v župniji. Imela je posebno veselje do cvetlic in so te krasile njen mrtvaški oder. Časten je bil tudi njen pogreb, ker so je nosile vrle članice Marijine družbe v beli obleki. Velika množica ljudi jo je spremljala k zadnjemu počitku. Spavaj v miru, draga Fanika. Materi naše sožalje!

Olimje. Žalostno so peli olimski zvonovi, s pretresljivim jokom so se poslavljali svojci

od prerano umrlega moža, očeta, brata, skrbnega gospodarja Ivana Košaka. V najlepši moški dobi 39 let je postal dne 8. t. m. žrtve zavratne bolezni jetike. Iz grozne svetovne morije, kjer je spil kelih trpljenja do dna, je prinesel v sebi kal bolezni. Poln idealizma je prevzel obsežno Košakovo posestvo na Rudnici ter si ustanovil vzor poštene krščanske družine. Samo 6 let je užival lepo družinsko življenje, tem težje je bilo slovo od ljubeče žene in dveh dragih mu sinčkov. Naj vam bo preostalih v teh težkih dneh tolažnik On, ki svojih nikdar ne zapusti.

Pišec. V nedeljo dne 11. t. m. smo imeli pravi kmetski praznik. Obhajali smo zaključno slovesnost kmetijsko-nadaljevalne šole. Kdor bi si mislil, da more iz našega kota priti kaj dobrega? Pa je vendar pri nas vzkličala prva kmetijsko nadaljevalna šola v brežiškem okraju. Marsikdo je zmaheval z glavo, ko se je naš agilni šolski upravitelj g. Rošker lotil ustanavljati to šolo. Toda zaključna slavnost, ki je bila združena z izčrpnim poročilom o šoli, izpraševanjem slušateljev in govorom ban. šolskega svetnika Krošl Jožefa ter godbo, je vsakogar lahko prepričala, kaj zmora volja, veselje in ljubezen do dela. Navzoči, ki jih je bilo lepo število, so se zlasti divili odgovorom slušateljev. Vsak je hotel v kratkem podati vso snov, ki je prav obširna. Koliko truda in žrtve je bilo položenih v teh 112 ur pouka nadaljevalne šole ve le tisti, ki se je tega udeležil, ali vsaj od blizu opazoval. Prav posebno pa je še povzdignil to našo slavnost govor g. Krošina, ki je povdarjal, da le ljubezen do grude in do dela rodi uspehe. Vsa zahvala za to šolo pa gre v prvi vrsti g. upravitelju Roškerju ter njegovim pomočnikom, ki so znali in hoteli navodila banske uprave uresničiti. Tudi naša občinska uprava zasluži priznanje, ker je šolo gmotno in tudi drugače brez nadaljnjega podpora. Le izobražujmo našega kmeta. Tako ga homo najlažje dvignil in zaščitil. Vcepimo mu ljubezen do grude in dela, da se bo zavedel, da le tisto delo rodi sad, ki je pravočasno opravljeno in kljub krizi bo prišlo k nam blagostanje. Po slavnosti se je razvil družabni večer v obliki male zakuske, ki je potekel v prav prijateljskem razpoloženju.

Buče. Imeli smo sv. misijon, ki so ga vo-

jeme sedeli pri luči petrolejk. Zdi se nam, da je zatonila od tega cela večnost, in vendar je preteklo komaj 25 let. V tej dobi se je na svetu zelo mnogo spremenilo. Električni tok je že prodir v zadnjo kmečko bajto, petrolejka pa je zginila v ropotarnico. Ali so pa tudi usahnili izviroki zemeljskega olja in so propadli črpalni stolpi? Nikakor ne! Surovo olje rabijo za izdelavo bencina in raznih drugih pogonskih snovi. Moderna ladja, letalo, zrakoplov, avto, motorno kolo, torej promet na suhem in na vodi, je odvisen v najvišji meri od surovega olja. Iz tega dejstva je tudi razvidno,

V pričakovanju in trdnem upanju zmagoslavna turška vojska je doživela pred Dunajem poraz 12. septembra 1683, kakršnega bi se ne bil drznil prorokovati nikdo. Razkrop brezštevilnih turških čet je hudo udaril turško zavezniško rezervo pod krucevskim kraljem Emerikom Tököly. Premaknil se je s svojimi trumami na zgornje Ogrsko. Avstrijsko vojaštvo je zadelo pri zasledovanju bežečih Turkov na Kruce, ki so ščitili umik glavne turške armade. Razvili so se srditi boji. Komaj 17. septembra 1684 je potolkel občutno Kruce avstrijski general Schulz in jim odvzel precej utrjenih postojank in trdnjav.

Veliki vezir Kara Mustafa, kojega vnaprej razbodbana vojna slava je bila poteptana pred Dunajem, je prejel od sultana v dar svileno vrv, kar je pomenilo smrtno obsodbo. Odstavljenega Mustafa je nasledil budapeštanski paša Ibrahim-satan.

Ibrahim je poznal Kruce in njihovega kralja bolje nego carigradski sultani in turški vrhovni poveljniki. Na lastne oči se je uveril, kako in za koga je tvoril kralj Emerik rezervo. Da so Kruci verolomneži in navadni tolovaji, je slišal tolikokrat iz ust najljubše mu žene Dinoe-Dinoe, s katero se je lahko pomenil celo

o vladnih ter vojnih poslih. Ibrahim že dalje časa ni zaupal krucevskemu kralju in ga je skušal odstraniti za vsako ceno. Z zvijačo ga je povabil k sebi, da bi mu podal sultanovo zahvalo za uspešno kritje turškega umika. Po daljšem oklevanju in izgovorih se je le spustil Emerik I. na led. Pohvalo za dvoreznost je res sprejel, a ne v obliki pisma, pač pa železnih okovov, v katerih je bil odveden v Drenopolje.

Novi veliki vezir Ibrahim je hotel slediti ukle-njenemu sovražniku v prognanstvu, da bi osebno prisostvoval obglavljenju. Krucevski vladar se je vical v stari turški trdnjavi precej časa in je znal, da mu streže »satan« po življenju. Iznenada je zadelo Ibrahimu važnejše opravilo, nego je bilo pokončanje roparskega kralja. Po zmagi pred Dunajem je bil Avstrijecem najhujši trn v peti, da je imel turški veliki vezir svoj sedež v Budimpešti pred durmi cesarske prestolice.

Dne 8. septembra 1686 je uspela vojvodu Karolu Loterinskemu tako sijajna zmaga nad Turki na Ogrskem, da je morala turška posadka za zmiraj iz Budimpešte. V bitki pravkar omenjenega dne je padel celo Ibrahim. Ob glavo je bil torej veliki vezir in

dili č. g. lazaristi od Sv. Jožefa nad Celjem. V osmih dneh je bilo 3000 sv. obhajit. — V Bučki gočci je umrla dne 8. marca posestnica Marija Bovha, dne 9. marca pa v Peclju mati sedmero otrok Marija Volavšek. Obe sta poslali isti dan svoja sinčka h krstu. Obe sta postali žrtvi materinskega poklica in sta dali življenje za svoja otroka, ki sta oropana svoje matere, oba živa in zdrava. Prvi mož, ki si je deset let želel potomca in se mu je želja izpolnila, je ostal sam z detetom, na drugega se pa milo ozirajo mali otročiči. Bog daj obojemo možema, da srečno pretrpita težko izgubo in naprej čvrsto gospodarita. — V tem času se je pa zgodila še tretja velika nesreča. Anica Regvat je prišla v soboto dne 10. marca iz Hrvatske obiskat svojo sestro Marico, soprogo tuk. trgovca g. Goliča. Vsi trije so šli pokropit pokojno Marijo Volavšek. V mraku se je poslovila in šla proti Sotli domov. Ker je še drugi dan ni bilo domov, jo je prišel iskati njen brat. Našli so jo slednjič mrtvo v Sotli. Revica gotovo ni mogla v temi najti brvi, spodrsnilo se ji je in padla je v požrešno Sotlo, ki je uničila že toliko življenj. Škoda prijazne in pridne mladenke! Vsem žalujočim globoko sožalje!

Iz zagrebške torbe. Misijon stoji po vsej pravici v ospredju vsega zanimanja. Tako se pogodili Zagrebčani: Poglej jih te »Krajnce«, ti pa znajo! Kakšen »halo« znajo napraviti! Najbolj so jim padla v oči lepa vabila s programom za sv. misijon. Razpoloženje je tako, da nam bo menda celo cerkev sv. Katarine premajhna. Saj pravijo tudi Hrvatje, da gredo k nam na misijon, češ: svoje gospode lahko slišimo kadar hočemo. Tudi »Slehernika«, ki ga bo Slomškovo prosvetno društvo igralo ob času misijona, vzbuja zanimanje po vsem Zagrebu. Kar trikrat bo šel čez oder. — Imeli smo več slovenskih zanimivosti. Barletova 65letnica, občni zbor »Našega Doma« in »Narodne čitalnice«. Res, čim dalje tem širji je krog zagrebških Slovencev. Sprva, pred tremi leti, jih ni bilo niti za pol sv. Roka, v nedeljo pa je bila istočasno nabita Jeronimska dvorana in pri sv. Roku niso mogli vsi v cerkev. Občni zbor »Našega doma« je ugotovil, da je za službe danes težko. Marsikatera deklica mora čakati po cel mesec, da pride na vrsto. Vendar smo zvedeli, da so dekleta iz »Doma«

dobila primerom: dobra mesta. Povprečno po 300 Din zaslužijo na mesec. Znano je namreč, da nekatere služijo za 100 Din in še celo na mesec, da nekatere »gospod« so celo tako »velikodušne«, da jo »milo« spraznejo pod streho, »da ne bo sirota gladi umrla« in ji dajo »zastonj« hrano. Seveda mora zanjo deklica pošteno delati, le da ne dobi nič plača a hrana in stanovanje ji je »milo« čina. — Tudi na smrt naj spomnim. Zalostno je, kar se je nedavno primorilo. Neka gospa, prav do bro jo je poznal ves Zagreb, bila je velika dobrotnica siromašnim otrokom, se je »peljala v večnost z dvigalom«. V njeni lastni hiši je padel nanjo iz 4. nadstropja dvigalni voz in jo je popolnoma strl. Ej, da, v visokih in velikih hišah ima smrt še več kotov, koder se more skrivati! — Pravijo, da Slovenci radi čitamo. Menda bo to že res. Za Hrvatje pa kaj lahko ugotovim, da radi pišejo. Vsak teden se pokaže nov časopis. Ne vem, kdo bi se dobil tako učen, da bi znal vse naštetih. V zadnjih tednih so nastopili kar trije novi. Najnovejši je »Zagorski tednik«. Zagorci, to so sosede naše Štajerske, znajo v Ljubljani in v Mariboru prav tako slovensko kot znajo v Zagrebu hrvaško, saj preprost Zagorec bolje razume Slovence kot Dalmatinca. V Zagrebu je Zagorcev kakih 60.000. Zato pravijo, da morajo imeti tudi nekaj svojega, kar se prav močno po naše čita. No, koliko bodo Zagorci v Zagrebu ta list čitali, je drugo vprašanje, ker vemo, da jim še za sol manjka. — Pa še nekaj drugega, uprav nezaslišanega za sedanjí čas. Štrajk! Da, pravi štrajk! Mlekarski štrajk je bil to. No, lahko so šli v štrajk ubogi seljaki. Po 40 par so prodajali liter mleka, ki so ga prekupci prodajali v mestu po 250 Din. Tako je mlekarstvo na Hrvaškem. Ali so s štrajkom kaj opravili, se sedaj še ni dalo ugotoviti. Veliko menda ne, ker niso vsi zdržali. Vendar po so bile nekatere mlekarne par dni brez mleka. Še to lahko ugotovim, da je v Zagrebu kar do polovice oseb po mlekarnah Slovenk. Zato v Zagrebu res ni nobene stvari Slovincu laže kupiti kot šalco mleka, ki se za dinar dobi, pa slovenska roka ga natoči.

Na Japonskem

se učijo otroci pisati z obema rokama.

Razno iz Prekmurja.

Filovci in drugi kraji Prekmurja. Sneg je skopnel in od juga začne pihati toplejši veter. Kratko: bliža se pomlad. Znaki pomladnega časa so zvončki in trobentice, ki se ponosno košatijo v toplejših marčevih dnevih. V teh toplejših dneh se pripravlja okrog 100 mladih, do 25 let starih deklet na daljno — Francijo, kjer si v potu svojega obraza hočeje prislužiti skorjo grenkega kruha in omo gočil obstanek sobi ter svojim starim, delanemožnim starišem. Težka je ta priprava, kar se bere z obrazov teh deklet. Na zunaj se dekleta kažejo sicer vesela, a iz duše jim zagledale luč sveta, še težje drage starše, ki so jim dajali prve dobre nauke za življenje. Sije otožnost in v očeh se jim bliščijo solze, kajti neprijetno jim je zapustiti kraj, kjer so pred nekaj dnevi sem v Turnišču srečal deklica, ki se tudi pripravlja za ta transport v tujino. Ker sva že stara znanca, sem jo ogorvil ter jo vprašal: »Anica, kakšno je razpoloženje v tvojem srcu sedaj, ko greš prvič v svet?« Otožno se je nasmehnila in odgovorila: »Hudo mi je, a moram, ker vidite, da nam naše gostoobljudeno Prekmurje daje pre malo kruha, zato pa moram iti. Vem, da me tudi v tujini ne čaka z rožami poslana pot življenja in bom morala pretrpeti marsikak grenek trenutek, a upam, da z božjo pomočjo vse prenesem.« Ob slovesu sem jo skušal malo opogumiti, a moje besede so na videz imele le malo uspeha. Gotovo si mislijo: »Bogve, če homo videle še razor, kjer smo se igrali kot nedolžni otročiči, ko so orali, košale hraste, kjer smo v hladni senci ležale ter si pripovedovale otroške zgodbe, ko so kosci kosili. Zdaj pa, ko smo dorasle in bi lahko pomagale pri oranju, sušenju in drugih opravilih, odhajamo. Ah, kdo bo zdaj pomagal, ko na mlada dekleta žene trpljenje v svet nasproti negotovi bodočnosti. Kam bo zdaj zgnila vsa tista lepota domače zemlje?« Odpeljejo se predvidoma proti koncu tega meseca.

Turnišče. Prejšnji teden se je vrnila iz Parračina Anica H. Kakor je pri mladih dekletih običajno, je tudi ona šla od doma, da bi si kupila lepšo obleko in si pripravila večjo balo. Vztrajala je le nekaj mesecev, čeprav

ne kralj Krucev, ki se je dokopal po Ibrahimovi smrti do svobode. Povrnil se je nazaj na zgornje Ogrsko in je začel ponovno s svojimi tolpami okoli razbijati in ropati.

Dinoe-Dinoe, naša Verzejka, je živela vdano in dostojanstveno na dvoru paše in pozneje velikega vezirja Ibrahima. Njena že od mladosti dalekovidnejša narava ji je narekovala, da ni silila z glavo skozi zid. Ni se zoperstavljal turškim navadam in razvadam, kar bi bilo pomenilo le njeno smrt, s katero bi ne bila okoristila sebe in ne odpomogla nikomur. Kot razsodna ženska se je veselila največjega vpliva na vezirjev dvor in na rešitev stoterih kristjanov, ki so gnili pri živih telesih in čisto po nedolžnem po madžarskih in bosanskih ječah.

Njena glavna skrb ter razvedrilo je bil sinko. Določeno je bilo, da bo nosil slavno očetovo ime, ko mu bo odprta pot v javnost. Veliki vezir sam je vzel večkrat čednega fanta v naročje, zagotavljajoč mu nasledek. Versko zagriženi musliman je čisto pozabil, da je mati otroka kristjana, katere ni silil nikdo

na odpad in je skrbela na tihem za to, da je bilo že nežno srcece njenega edinca posejano s prvo setvijo krščanskih resnic.

Na rešitev iz harema Dinoe-Dinoe ni več upala. Saj se je širila in utrjevala turška moč z neugnano silo. Iznenadil jo je poraz Turkov pred Dunajem, ki je pa na drugi strani celo povišal njenega gospodarja iz paše v velikega vezirja!

Kar verjeti ni mogla sporočilu: vezir je ubit, turška posadka pregnana iz Budimpešte. Ona, pod turškim jarmom priljubljena kristjana, prosta in ji celo zasigurano manjše spremstvo cesarskih, če bi ne marala dalje bivati v Budimpešti. Dinoe-Dinoe je postala na mah slovenska Vida, hrepeneč z vso svojo močno dušo po domu. Brez dolgega oklevanja ter kovanja načrtov je vzela otroka ter eno strežnico. Dali so ji konje in oddelek vojakov. Ti so prejeli nalogo: spremiti plemenito vezirko do Mure in se vrniti z njenim potrdilom, da so vršili varnostno službo vestno in če bi zadeli na kako resno nevarnost tudi z orožjem na življenje in smrt.

(Dalje sledi.)

da se je z uporabo zelo dvignila v zadnjih desetletjih proizvodnja surovega olja. Okrog leta 1870 so uporabili v Nemčiji letno na o-sebo 1.87 kg surovega olja, leta 1913 že 15 kg in danes 35 kg. L. 1904 je znašala svetovna produkcija surovega olja 30 milijonov ton, leta 1913 že 54 milijonov ton. Ogromen povdvi! Dve tretjini glede produkcije (123 milijonov ton) odpadeta na Združene ameriške države, potem sledita južnoam. država Venezuela in Rusija, Mehlika, Romunija in nizozemska Indija.

Inserirajte!